

Hallituksen esitys Eduskunnalle Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön (sellaisena kuin se on muutettuna Kansainvälisen IDEAn neuvoston ylimääräisessä istunnossa 24 päivänä tammikuuta 2006). Perussääntö on hyväksytty suoraan konsolidoituna perussääntönä. Muutoksen päätarkoituksena on selkiyttää järjestön toimivaltavastuita. Jäsenvaltioiden edustajista muodostuva neuvosto muut-

tuisi instituutin ylimmäksi päättäväksi elimeksi.

Perussääntö tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun vähintään kaksi kolmasosaa jäsenvaltioista on ilmoittanut hyväksyneensä sääntömuutoksen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin perussääntö tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	3
3.1 Tavoitteet	3
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	3
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	4
5 ASIAN VALMISTELU	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1 PERUSSÄÄNNÖN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	5
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	7
3 VOIMAANTULO.....	7
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	8
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	8
4.2 Käsittelyjärjestys.....	8
LAKIEHDOTUS	10
Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	10
SOPIMUSTEKSTI	11

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin uudesta perussäännöstä.

Kansainvälinen demokratia- ja vaaliapuinstituutti (International Institute for Democracy and Electoral Assistance, International IDEA) perustettiin Tukholmassa 27 päivänä helmikuuta 1995 ja tuolloin hyväksyttiin järjestön perustamissopimus (jäljempänä perustamissopimus). Suomi on yksi järjestön perustajajäsenistä. Järjestön tarkoituksena on vakiinnuttaa demokratiaa erityisesti kehitys- ja siirtymätalouksien maissa. IDEA:n perustamissopimus tuli Suomen osalta voimaan 25 päivänä marraskuuta 1995. Perustamissopimuksen voimaansaattamisesta on säädetty asetuksella (Asetus Kansainvälisen demokratia- ja vaaliapuinstituutin perustamisen voimaansaattamisesta, 1412/1995, SopS 76/1995).

Neuvoston ylimääräisessä kokouksessa Tukholmassa 24 päivänä tammikuuta 2006 jäsenvaltiot päättivät perustamissopimuksen muutoksesta hyväksymällä konsolidoidun perussäännön (jäljempänä perussääntö). Konsolidoitu versio käyttää nimitystä perussääntö, aiemman perustamissopimuksen sijaan. Perussääntö pyrkii selkeyttämään järjestön organisaatiota. Keskeisimpiä muutoksia suhteessa nykyiseen perustamissopimukseen ovat toisaalta jäsenvaltioiden edustajista muodostuvan neuvoston muuttuminen instituutin ylimmäksi päättäväksi elimeksi, ja toisaalta henkilöjäsenistä koostuvan johtokunnan roolin muuttuminen aiemmasta toiminnallisista päätöksistä tekevästä elimestä neuvoa-antavaksi komiteaksi.

IDEA:n neuvoston ylimääräisessä kokouksessa 24 päivänä tammikuuta 2006 hyväksyttiin konsolidoitu versio järjestön uudeksi perussäännöksi. Siksi perussääntö tuodaan kokonaisuudessaan eduskunnan hyväksyttäväksi. Samalla ne määräykset, jotka saatettiin voimaan tasavallan presidentin vuonna 1995 antamalla asetuksella Kansainvälisen IDEA:n perustamissopimuksen hyväksymisestä, tulisivat lain tasoisiksi.

2 Nykytila

Kansainvälisen IDEA:n jäseniä voivat nykyisin olla sopimusvaltioiden hallitukset ja hallitustenväliset järjestöt. Tällä hetkellä jäsenvaltioita on 24, lisäksi yksi valtio on tarkkailijana. Hallitusten välisiä järjestöjä ei jäsenenä ole. Liitännäisjäseninä, joita on tällä hetkellä neljä, voivat olla kansainväliset ei-hallitustenväliset järjestöt. Johtokuntaan kuuluu politiikan ja demokratiatutkimuksen ammattilaisia eri puolilta maailmaa. Järjestön toiminta on laajentunut koskemaan muun muassa tukea perustuslakiprosesseille konfliktien jälkeisessä tilanteessa, vaalijärjestelmien kehittämistä sekä demokratian tilan arviota. Järjestön päämaja sekä sihteeristö sijaitsevat Tukholmassa. Järjestöllä on toimipisteitä Euroopassa, Afrikassa, Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa sekä YK:ssa New Yorkissa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Perussäännöllä on pyritty selkeyttämään järjestön roolia kansainvälisenä, hallitustenvälisenä järjestönä sekä vahvistamaan sen jäsenenä olevien valtioiden vaikutusvaltaa ja selkiyttämään niiden vastuuta järjestön toiminnan hallinnossa ja kehittämisessä. Liitännäisjäsenet olivat valmiita järjestelyyn, jossa niiden yhteistyötä IDEA:n kanssa kehitetään keskinäisin yhteistyösopimuksin.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Järjestön luonne on muuttunut uusien valtioiden liittymisen myötä asiantuntijajärjestöstä kohti yleistä demokratia- ja vaaliapukysymyksissä toimivaa hallitustenvälistä järjestöä. Järjestön toimialue koskee demokratian edistämistä, johon liittyy kansainvälisesti erilaisia poliittisia tulkintoja. Jäsenvaltioilla on keskeinen poliittinen vastuu siitä, millä tavoin Kansainvälinen IDEA toimii demokratian vahvistamisessa. Jäsenvaltioiden vastuu

järjestön taloudesta on kasvanut toimintojen ja järjestön budjetin kasvun myötä. Näiden syiden vuoksi toimivaltavastuita järjestön päätöksenteossa on syytä selkiyttää ja vahvistaa jäsenvaltioiden asemaa päätöksenteossa sekä tehdä jäsenvaltioista koostuvasta neuvostosta järjestön tärkein päätöselin. Vastaavasti perustamissopimuksen mukainen, yksityishenkilöistä koostuva ja keskeisistä hallinnollisista päätöksistä vastaava johtokunta korvataan perussäännössä uudella asiantuntijaelimellä, neuvoa-antavalla komitealla. Perustamissopimuksen mukainen, nimityspäätöksiä valmisteleva nimityskomitea aiotaan lakkauttaa, ja perustaa perussäännön mukainen ohjauskomitea, joka samalla toimii neuvoston ja neuvoa-antavan komitean välisenä yhteyselimenä.

Neljä kansainvälistä kansalaisjärjestöä on toiminut järjestön jäseninä ja sittemmin liitännäisjäseninä. Kansainvälisen IDEA:n järjestöyhteydet muihin demokratia- ja vaalikysymysten kanssa toimiviin järjestöihin ovat kuitenkin nykyisin huomattavasti laajemmat, jolloin tuli myös tarve selkeyttää ja yhdenvertaistaa suhdetta näihin toimijoihin. Tämän takia aiotaan perussäännössä liitännäisjäsenyys poistaa, ja sopia Kansainvälisen IDEA:n yhteistyöstä kaikkien muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa erillisten kumppanuussopimuksien avulla.

Kansainvälisen IDEA:n toiminta päämajamaan (Ruotsi) ulkopuolella on laajentunut jatkuvasti ja järjestöllä on pysyviä toimipisteitä useissa maissa. Tämän vuoksi perussäännössä halutaan selkiyttää järjestön ja sen toimihenkilöiden erioikeuksien ja vapauksien perustaa eri maissa toimittaessa.

Perussäännössä järjestölle määritellään voimassa olevan perustamissopimuksen tapaan myös oikeushenkilöllisyys. Oikeushenkilöllisyydestä säädetään Suomessa lain ta-soisesti.

4 Esityksen vaikutukset

Perussäännön voimaantulo vahvistaa jäsenvaltioiden asemaa päätöksenteossa. Tämän myötä myös neuvoston puheenjohtajiston mahdollisuus ohjata järjestön toimihenkilöistä koostuvan sihteeristön toimintaa vahvistuu. Muutoksella ei ole vaikutusta järjestön toiminnan sisällöllisiin painopisteisiin eikä suoria taloudellisia tai työsuhteisiin liittyviä vaikutuksia. Joiden perustamissopimuksessa mainittujen toimielinten lakkauttaminen ja uusien perustettavien toimielinten valinta aiheuttaa jossakin määrin muutoksia luottamuselinten kokoonpanoon. Suomella ja suomalaisilla on edelleen yhtäläiset mahdollisuudet tulla valituiksi järjestön toimielimiin ja toimihenkilöiksi.

5 Asian valmistelu

Perussääntöä on valmisteltu sekä järjestön neuvoston ja johtokunnan kokouksissa että näiden elinten yhdessä valitseman sääntötyöryhmän työskentelyllä. Järjestön sekä johtokunnan jäseniltä on pyydetty valmistelujen yhteydessä lausuntoja ehdotusluonnoksiin. Neuvoston ylimääräisen kokouksen päätös 24 päivänä tammikuuta 2006 oli yksimielinen. Hallituksen esitys on laadittu ulkoasiainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Perussäännön sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Kansainvälisen IDEA:n neuvoston ylimääräisessä istunnossa 24 päivänä tammikuuta 2006 on hyväksytty konsolidoitu versio perussäännöksi, eikä erillistä muutospöytäkirjaa ole. Siksi konsolidoitu perussääntö tuodaan kokonaisuudessaan eduskunnan hyväksyttäväksi. IDEA:n perustamissopimuksen voimaan saattaminen (SopS 76/1995) tapahtui tasavallan presidentin antamalla asetuksella. Tuomalla konsolidoitu perussääntö eduskunnan hyväksyttäväksi myös ne määräykset, jotka nykyään kuuluvat lainsäädännön alaan ja jotka ovat voimaansaattettu tasavallan presidentin asetuksella (1995), tulevat lain tasoisiksi.

Perussäännön johdanto-osa sisältää Kansainvälisen IDEA:n ja sen sopimusosapuolten yhteiset perusarvot: demokratian, ihmisoikeudet, moniarvoisuuden, vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien, hyvän hallinnon ja avoimuuden käsitteet. Johdanto-osa ei sisällä muutoksia suhteessa perustamissopimukseen.

1 artikla. *Perustaminen, sijainti ja asema.* Järjestö määrittää hallitustenväliseksi järjestöksi, kun se perustamissopimuksessa määrittää kansainväliseksi järjestöksi. Tämä ei muuta järjestön kansainvälisoikeudellista asemaa. Muilta osin artiklaan ei sisälly muutoksia suhteessa perustamissopimukseen. Artiklassa määrittää myös, että järjestöllä on oikeushenkilöllisyys. Oikeushenkilöllisyydestä säädetään Suomessa lain tasolla. Perussäännön hyväksyminen edellyttää sen vuoksi eduskunnan hyväksyntää.

2 artikla. *Tavoitteet ja toimet.* Artikla sisältää järjestön tavoitteet: monipuoluedemokratian, demokraattiset instituutiot ja toimintatavat, sekä vaaliprosessin demokratisoimisen ja teknisen toimeenpanon parantamisen. Artikla ei sisällä muutoksia suhteessa perustamissopimukseen.

3 artikla. *Yhteistyösuhteet.* Järjestön yhteistyösuhteiden perustaa ja muotoja on täsmennetty suhteessa perustamissopimukseen. Kansainvälinen IDEA voi perussääntönsä pohjalta muodostaa toimialaansa kuuluvissa

kysymyksissä yhteistyösuhteita muiden samansuuntaisesti toimivien järjestöjen kanssa. Se voi myös kutsua muita järjestöjä strategiseen kumppanuuteen kanssaan.

4 artikla. *Jäsenyys.* Perustamissopimuksen mukaan jäseninä voivat olla hallitukset sekä hallitustenväliset järjestöt ja liitännäisjäseninä kansainväliset ei- hallitustenväliset järjestöt. Perussäännön mukaan jäseninä voivat olla vain valtiot. Kansainvälisessä oikeudessa ei ole annettu merkitystä sille, onko sopimus tehty valtioiden vai hallitusten välillä. Muutoksella järjestöstä halutaan tehdä yksiselitteisesti valtioidenvälinen järjestö. Kansainvälisen IDEA:n yhteistyötä muiden hallitustenvälisten järjestöjen kanssa sovitaan kolmannen artiklan mukaisesti kumppanuussopimuksilla eivätkä ne voi enää olla Kansainvälisen IDEA:n jäseniä.

5 artikla. *Rahoitus.* Sääntöjen mahdollistamia rahoitusmuotoja on laajennettu suhteessa perustamissopimukseen: uusina mahdollisina rahoitusmuotoina on mainittu ohjelmien sponsorointi, projektirahoitus, sekä sijoitustulot. Perussäännössä järjestön jäseniä kannustetaan tukemaan järjestöä rahallisesti, kuitenkin ilman velvoitetta. Myöskään perustamissopimukseen ei sisälly velvoitetta tukea rahallisesti järjestöä. Artiklan mukaan jäsenet eivät ole yksin eivätkä yhdessä vastuussa järjestön veloista, vastattavista tai sitoumuksista. Perustamissopimuksen määräyksiin nähdessä perussäännöstä poistuu järjestön velvoite tehdä sen päämajamaan (nykyisin Ruotsi) hallitusta tyydyttäviä järjestelyjä, jotta sen kyky täyttää sitoumuksensa varmistuisi.

6 artikla. *Toimielimet.* Järjestön toimieliminä tulevat perussäännön voimaantullessa olemaan keskeiset päätökset tekevä neuvosto, asiantuntijaelimenä toimiva neuvonantava komitea, sekä päätösten toimeenpanoa ja juoksevia asioita hoitava sihteeristö. Nykyisin järjestön toimielimiä ovat jäsenyyskysymyksistä ja johtokunnan valinnasta päättävä, sekä yleisiä ohjeita antava neuvosto, hallintopäätökset tekevä johtokunta, nimityskysymyksistä ehdotuksen tekevä nimityskomitea sekä päätösten toimeenpanoa ja juoksevia asioita hoitava sihteeristö. Tavoitteena on

selkiyttää toimivaltavastuita ja lisätä jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuuksia.

7 artikla. *Neuvosto.* Neuvoston jäseninä voivat perustamissopimuksen mukaan olla jäsenet ja liitännäisjäsenet, perussäännön mukaan vain jäsenet. Neuvoston tehtävänä perussäännön mukaan on tehdä kaikki järjestön keskeiset kehittämis-, hallinto- ja nimityspäätökset, sekä hyväksyä ja erottaa jäsenet. Neuvosto voi myös tarvittaessa perustaa sekä työryhmiä että komiteoita. Perustamissopimuksen mukaan neuvoston hallintopäätökset on rajattu yleisten järjestön toimintaa koskevien ohjeiden antamiseen ja toimien tarkastamiseen, jäsenten hyväksymiseen ja erottamiseen, sekä johtokunnan, ehdottavan komitean ja tilintarkastajien nimittämiseen, kuin myös tarkastettujen taseiden hyväksymiseen. Ylimääräisen neuvoston kokouksen koollekutsumiseksi vaaditaan perustamissopimuksessa neuvoston jäsenten yhden kolmasosan aloite, perussäännön mukaan yhden viidesosan aloite. Neuvosto tekee päätökset lähtökohtaisesti aina yksimielisesti. Perustamissopimus mahdollistaa äänestyspäätökset, mikäli yksimielisyyteen ei kaikista yrityksistä huolimatta päästä. Perussäännön mukaan asiasta voidaan äänestää, mikäli yksimielisyyteen ei päästä yrityksistä huolimatta. Päätökset tehdään sekä perustamissopimuksen että perussäännön mukaan yksinkertaisella enemmistöllä, jollei säännöissä ole muutoin määrätty. Perussääntö mahdollistaa päätösten tekemisen neuvoston kokousten välissä myös kirjallista menettelyä noudattaen; perustamissopimuksen voimassa ollessa neuvosto on voinut päättää tapauskohtaisesti vastaavasta menettelystä. Sääntöjen mukaan on jo nyt mahdollista, että päätöksiä tehdään Suomen tahdon vastaisesti, mutta käytännössä kaikki neuvoston tähänastiset päätökset on tehty yksimielisesti. Perussäännön mukaan neuvoston uudeksi tehtäväksi tulee valita ohjauskomitea, joka toimii neuvoston, neuvoo-antava komitean sekä isäntämaan yhteydenpidon välineenä ja valmistelee neuvoston kokouksen asiat sekä toimii tarvittaessa neuvoston kokousten välisenä aikana. Ohjauskomitean avulla jäsenmaat sekä neuvoo-antava komitea kykenevät ohjamaan sihteeristöä sen käytännön työssä. Ohjauskomitea ottaa vastuulleen tehtävät, jotka ovat tähän asti sisältyneet pe-

rustamissopimukseen sisältyvälle nimityskomitealle. Perussääntöön ei sisälly nimityskomiteaa.

8 artikla. *Neuvoo-antava komitea.* Perussääntöön sisältyy perustamissopimukseen nähden kokonaan uusi toimielin, neuvoo-antava komitea. Komitean tehtävänä on antaa asiantuntija-apua Kansainvälisen IDEA:n toiminnan laadun parantamiseksi. Komitea valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka ovat samalla ohjauskomitean jäseniä. Perustamissopimuksen mukaan järjestön yksityishenkilöistä koostuva johtokunta tekee keskeiset hallintopäätökset. Perussääntöön ei johtokuntaa sisälly. Muutos selkeyttää järjestön toimivaltasuhteita ja siirtää toimivaltaa jäsenvaltioiden edustajista koostuvalle neuvostolle.

9 artikla. *Pääsihteeri ja sihteeristö.* Toimielinten nimikkeet pysyvät ennallaan suhteessa perustamissopimukseen, samoin pääsihteerin ja sihteeristön keskinäinen suhde, jonka mukaan pääsihteeri johtaa sihteeristön toimintaa. Pääsihteeri on perussäännön mukaan vastuussa neuvostolle, kun hän perustamissopimuksen mukaan on vastuussa johtokunnalle. Pääsihteerin raportointivelvoitteita sekä toimivaltaa edustaa järjestöä ulospäin on perussäännössä täsmennetty perustamissopimukseen verrattuna. Muutokset lisäävät jäsenmaiden vaikutusta pääsihteerin ja sihteeristön toimintaan.

10 artikla. *Asema, erioikeudet ja vapaudet.* Perustamissopimuksen mukaan järjestö ja sen henkilökunta nauttii maassa, jossa sen päämaja sijaitsee, sellaisia oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia, joista määrätään päämajasopimuksessa. Muut maat voivat myöntää vastaavia oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia tukeakseen instituutin toimia kyseisissä maissa. Perussäännön mukaan järjestöllä ja sen toimihenkilöillä on asema ja erioikeudet, jotka ovat verrattavissa 13 päivänä helmikuuta 1946 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen määräyksiin. Erioikeudet ja vapaudet isäntämaassa määrätään edelleen päämajasopimuksessa. Järjestön ja sen toimihenkilöiden asema, erioikeudet ja vapaudet muissa maissa määrätään puolestaan erillisissä sopimuksissa, jotka tehdään instituutin ja sen maan välillä, jossa instituutti suorittaa

tehtäviään. Mainittu kansainvälinen sopimus rajaa sisällöllisesti ne oikeudet, joista tässä artiklassa on kyse. Kansainvälisen IDEA:n ja sen toimihenkilöiden erioikeuksista ja vapauksista järjestön isäntämaan ulkopuolella määrättäisiin aina bilateraalissopimuksella, Suomen tapauksessa Suomen ja Kansainvälisen IDEA:n tekemällä erillisellä päätöksellä. Suomessa lain tasolla säädettyjä erioikeuksia ja vapauksia koskeva sopimusmääräys kuuluu lainsäädännön alaan (esim. PeVL 38/2000 vp ja PeVL 49/2001 vp). Kuitenkin nyt kyseessä olevalla sopimusmääräyksellä ei vielä sitouduta myöntämään kyseisiä erioikeuksia ja vapauksia Suomessa, sillä tästä on erikseen sovittava jäsenvaltion ja järjestön välisellä sopimuksella. Täten sopimusmääräys ei kuulu lainsäädännön alaan.

11 artikla. *Ulkopuoliset tilintarkastajat.* Perussääntö edellyttää kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaista, itsenäistä tilintarkastusta järjestön toimista vuosittain. Perussäännön määräykset ovat yhdenmukaisia perustamissopimuksen kanssa.

12 artikla. *Tallettaja.* Tallettajana toimii järjestön pääsihteeri. Sääntömääräisiin tehtäviin on lisätty tallettajan ilmoitusvelvoite sääntömuutosten voimaantulopäivästä. Muilta osin perussäännön määräykset ovat yhdenmukaisia perustamissopimuksen kanssa.

13 artikla. *Purkaminen.* Järjestön toiminta ja sopimus voidaan perussäännön mukaan purkaa jos neljä viidesosaa järjestön jäsenistä niin päättää. Perustamissopimuksessa päätökseen edellytetään neljä viidesosaa järjestön jäsenistä ja liittännäisjäsenistä.

14 artikla. *Muutokset.* Perussäännön mukaan perussääntöä voidaan muuttaa sen sopimosapuolten kahden kolmasosan enemmistöllä. Muutokset tulevat voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaksi kolmasosaa sopimosapuolista on ilmoittanut järjestön pääsihteerille hyväksyneensä muutokset. Sen jälkeen muutokset sitovat kaikkia. Perustamissopimus sisältää vastaavat määräykset. Artikla sisältää sellaisen perussäännön muuttamista koskevan määräyksen, jonka mukaan valtio voi tulla sidotuksi muutokseen vastoin tahtoaan. Tällainen määräys vaikuttaa Suomen täysivaltaisuuteen ja kuuluu lainsäädännön alaan.

15 artikla. *Irtisanominen.* Artikla takaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden halutessaan irtaantua sopimuksesta. Irtisanoutumisen voimaantulo tapahtuu perussäännön mukaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen antamisesta sopimuksen tallettajalle. Perustamissopimuksessa irtisanominen tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua sen ilmoittamisesta tallettajalle.

16 artikla. *Voimaantulo.* Perussäännön artikla toteaa perustamissopimuksen ja sen muutoksen voimaantuloajankohdat. Perustamissopimuksen 7 artiklaa on muutettu niin, että jäseninä olleet kansalaisjärjestöt ovat muuttuneet liittännäisjäseniksi ja liittännäisjäsenille on annettu neuvoston kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus. Muutos tuli voimaan 17. päivänä heinäkuuta 2003. Perustamissopimuksen vastaava artikla sisältää perustamissopimuksen voimaantulomääräykset.

17 artikla. *Liittyminen.* Perussääntö rajaa liittymiskelpoiset toimijat valtioihin. Perustamissopimuksessa myös hallitustenväliset järjestöt ovat voineet esittää pyynnön liittyä järjestön jäseneksi. Muutoksella selkiytetään järjestön luonnetta valtioidenvälisenä järjestönä, joka on kaiken kaikkiaan perussäännön keskeinen tavoite.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 §:n mukaan Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön (2006) lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lain tasoisina sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selvitetty eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta käsittelevässä jaksossa.

2 §. Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun perussääntö tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

Perussääntö tulee voimaan konsolidoituna sopimuksena kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaksi kolmasosaa sopimosapuolista on ilmoittanut sopimuksen tallettajalle, että ne ovat täyttäneet kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämät toi-

menpiteet muutosten suhteen. Sen jälkeen perussääntö sitoo kaikkia jäseniä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin perussääntö tulee Suomen osalta voimaan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu perustuslakivaliokunnan lausuntojen mukaan lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatu perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (esim. PeVL 11/2000 vp ja 12/2000 vp).

Tasavallan presidentti on 8 päivänä joulukuuta 1995 antanut asetuksen Kansainvälisen demokratia- ja vaaliapuinstituutin perustamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta. Perustamissopimukseen on tehty muutoksia IDEA:n neuvoston päätöksellä 17 päivänä heinäkuuta 2003. IDEA:n neuvosto hyväksyi ylimääräisessä kokouksessaan konsolidoidun version järjestön muunnetuiksi perussäännöiksi. Konsolidoitu perussääntö sisältää eduskunnan hyväksyntää vaativia määräyksiä. Samalla ne määräykset, jotka nykyään kuuluvat lainsäädännön alaan ja jot-

ka sisältyvät tasavallan presidentin asetuksella vuonna 1995 voimaan saatettuun asetukseen Kansainvälisen IDEA:n perustamissopimuksen hyväksymisestä, tulevat lain tasoisiksi.

Kansainvälisen järjestön perustamista tai sen toimintaa muutoin koskevaan valtiosopimukseen sisältyvä määräys, jonka mukaan järjestöllä on oikeushenkilöllisyys, kuuluu lainsäädännön alaan, koska oikeushenkilöllisyydestä sekä siihen liittyvästä oikeuskelpoisuudesta ja oikeudellisesta toimintakyvystä säädetään Suomessa lailla (esim. PeVL 38/2000 vp). Konsolidoidun perussäännön 1 artiklan mukaan järjestöllä on oikeushenkilöllisyys.

Jos sopimus sisältää sellaisen sopimuksen muuttamista koskevan määräyksen, jonka mukaan valtio voi tulla sidotuksi muutokseen vastoin tahtoaan, tällainen määräys vaikuttaa Suomen täysivaltaisuuteen ja kuuluu lainsäädännön alaan (PeVL 31/2001 vp). Tällainen tilanne voi olla kysymyksessä esimerkiksi silloin, kun kansainvälinen toimielin määränemmistö päätöksellään voi päättää kaikkia sopimuspuolia sitovista muutoksista, jotka Suomessa perustuslain mukaan edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta (esim. PeVL 38/2001 vp). Järjestön perussäännön 14 artiklan mukaan järjestön perussääntöön voidaan tehdä muutoksia kaikkien sen jäsenten kahden kolmasosan enemmistöllä ja ne tulevat voimaan 30 päivän kuluessa siitä, kun kaksi kolmasosaa jäsenistä on ilmoittanut järjestön tallettajalle, että ne ovat täyttäneet kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämät muodollisuudet muutosten suhteen. Sen jälkeen muutokset sitovat kaikkia jäseniä.

Perussääntö sisältää edellä mainituilla perusteilla lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja vaatii perustuslain 94 §:n mukaan eduskunnan hyväksymisen.

4.2 Käsittelyjärjestys

Perussäännön määräysten perusteella Suomi voi periaatteessa tulla sidotuksi myös sellaiseen perussäännön muutokseen, jota se on vastustanut. Jokainen jäsenvaltio voi ehdottaa muutoksia perussääntöön. Ehdotus tällaisesta muutoksesta on tällöin jaettava vähintään kahdeksan viikkoa etukäteen. Järjestön

neuvoston kokous käsittelee muutosehdotukset ja tekee niitä koskevat päätökset kaikkien sen jäsenten kahden kolmasosan enemmistöllä. Muutos tulee voimaan kaikkien jäsenvaltioiden osalta 30 päivän kuluttua siitä, kun kaksi kolmasosaa jäsenvaltioista on ilmoittanut järjestön tallettajalle, että ne ovat täyttäneet kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämät muodollisuudet muutosten suhteen. Sen jälkeen muutokset sitovat kaikkia jäseniä. Sopimusta on täten näiltä osin arvioitava valtion täysivaltaisuutta ja kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistä koskevien perustuslain säännösten kannalta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 45/2000 vp, s 6/II) käsitellyt perussääntöä, jonka mukaan muutetut sopimusmääräykset näyttäivät voivan tulla Suomea sitoviksi, vaikka Suomi ei ole niitä hyväksynyt. Muutokset eivät välttämättä ole merkitykseltään vähäisiä täysivaltaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunta katsoi, että jos sopimusvaltiolla on käytännössä mahdollisuus irtisanoa perussääntö ennen kuin sen vastustuksesta huolimatta tehdyt muutokset tulevat voimaan, muutosmenettely ei vaikuta voimaansaattamislakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen. IDEA:n perussäännön mukaan sopimuksen jokaisen osapuolen, joka haluaa irtisanoa sopimuksesta, on annettava asiasta kirjallinen ilmoitus sopimuksen tallettajalle kuusi kuukautta ennen virallista irtisanoutumisilmoitustaan. Virallinen irtisanoutuminen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin asiasta on ilmoitettu tallettajalle. Esitys perussäännön muutoksista on tehtävä muunnetun perussäännön mukaan kahdeksan viikkoa etukäteen. Sääntömuutos voidaan tehdä kahden kolmasosan enemmistöllä. Perussäännön muutokset tulevat voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä kun kaksi kolmasosaa järjestön jäsenistä on ilmoittanut sopimuksen tallettajalle, että ne ovat täyttäneet kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämät muodollisuudet muutosten suhteen. Sen jälkeen muutokset sitovat kaikkia

jäseniä. Kaikki neuvoston päätökset hyväksytään järjestössä vakiintuneen tavan mukaan yksimielisesti. Tätä käytäntöä vahvistaa perussäännön määräys, jonka mukaan lähtökohtana on aina päätösten yksimielisyys. Siksi on erittäin epätodennäköistä, että perussäännön muutoksen kaltaisessa tilanteessa päätös tehtäisiin Suomen tai jonkun muun yksittäisen jäsenmaan kannan vastaisesti lyhyemmässä ajassa kuin kuusi kuukautta. Lisäksi ottaen huomioon jäsenmaiden kansalliset hyväksymisprosessit, on vieläkin epätodennäköisempää, että perussäännön muutos tulisi voimaan ennen irtisanoutumisen voimaantuloa, jos Suomi päättäisi irtisanoa tilanteessa, jossa perussääntöä olisi muutettu sen tahdon vastaisesti. Meneillään olevan perussäännön muuttamisen osalta käsittelyprosessi on kestänyt toistaiseksi yli kolme vuotta. Perussäännön muuttamista koskevat määräykset määräänemmistöpäätöksestä eivät täten vaikuta sopimuksen hyväksynnän ja voimaansaattamisen käsittelyjärjestykseen.

Perussääntö ei siten sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Perussääntö voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön (sellaisena kuin se on muutettuna Kansainvälisen IDEA:n neuvoston ylimääräisessä istunnossa 24 tammikuuta 2006).

Koska perussääntö sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Kansainvälisen Demokratia- ja Vaaliapuinstituutin perussäännön (sellaisena kuin se on muutettuna Kansainvälisen IDEAn neuvoston ylimääräisessä istunnossa 24 päivänä tammikuuta 2006), lainsäädännön alaan kuu-

luvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri *Paavo Väyrynen*

Sopimusteksti

**Kansainvälisen Demokratia- ja
Vaaliapuinstituutin perussääntö**
(sellaisena kuin se on muutettuna kansain-
välisen IDEAn neuvoston ylimääräisessä
istunnossa 24 päivänä tammikuuta 2006)

**THE INTERNATIONAL INSTITUTE
FOR DEMOCRACY AND ELECTORAL
ASSISTANCE STATUTES**
(as amended at the Extraordinary Council
meeting of International IDEA on 24
January 2006)

Neljätoista perustajajäsentä perusti Kansainvälisen demokratia- ja vaaliapuinstituutin kansainväliseksi hallitustenväliseksi järjestöksi Tukholmassa 27 päivänä helmikuuta 1995 pidetyssä konferenssissa. Instituutti rekisteröitiin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti, ja sillä on ollut tarkkailijan asema YK:n yleiskokouksessa vuodesta 2003.

The International Institute for Democracy and Electoral Assistance was established as an international inter-governmental organization by fourteen founding Members at a conference held in Stockholm on the 27th of February 1995. The Institute was registered in accordance with Article 102 of the United Nations Charter and has observer status in the UN General Assembly since 2003.

Allekirjoittaneet sopimuspuolet, jotka

The PARTIES signatory hereto,

toteavat, että demokratian, moniarvoisuuden sekä vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien käsitteet ovat saamassa jalansijaa maailmanlaajuisesti,

NOTING that the concepts of democracy, pluralism and free and fair elections are taking root worldwide;

toteavat, että demokratia on välttämätöntä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja takaamiseksi ja että osallistuminen poliittiseen elämään, hallinto mukaan lukien, on osa kansainvälisillä sopimuksilla ja julistuksilla taattuja ja julistettuja ihmisoikeuksia,

NOTING that democracy is essential for promoting and guaranteeing human rights and that participation in political life, including government, is part of human rights, proclaimed and guaranteed by international treaties and declarations;

toteavat edelleen, että kestävän demokratian, hyvän hallinnon, vastuun ja avoimuuden käsitteet ovat tulleet keskeisiksi kansallisen ja kansainvälisen kehityksen toimintaohjelmassa,

NOTING ALSO that the ideas of sustainable democracy, good governance, accountability and transparency have become central to policies for national and international development;

tunnustavat, että demokraattisten laitosten vahvistaminen kansallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti vaikuttaa osaltaan ehkäisevään diplomatiaan ja edistää siten paremman maailmanjärjestyksen vakiinnuttamista,

RECOGNIZING that strengthening democratic institutions, nationally, regionally and globally is conducive to preventive diplomacy, thereby promoting the establishment of a better world order;

ymmärtävät, että demokraattiset ja vaaleihin liittyvät prosessit edellyttävät jatkuvuutta ja pitkän aikavälin näkökulmaa,

UNDERSTANDING that democratic and electoral processes require continuity and a long term perspective;

haluavat kehittää ja panna täytäntöön yleismaailmallisia normeja, arvoja ja käytäntöjä,

ovat tietoisia siitä, että pluralismi edellyttää toimijoita sekä kansallisia ja kansainvälisiä järjestöjä, joilla on selkeästi eri tehtävät ja valtuudet, joita toiset eivät voi sisällyttää itselleen,

tiedostavat, että tapaamispaikka kaikkia niitä varten, joita asia koskee, pitäisi yllä ja edistää ammattimaisuutta ja järjestelmällistä osaamisen ja valmiuksien kehittämistä, ja katsovat, että tällä alalla tarvitaan täydentävää kansainvälistä instituuttia.

1 artikla

Perustaminen, sijainti ja asema

1. Tämän sopimuksen sopimuspuolet perustavat Kansainvälisen demokratia- ja vaaliapuinstituutin, joka on hallitustenvälinen järjestö ja jota jäljempänä nimitetään instituutiksi.

2. Instituutin päämaja on Tukholmassa, ellei neuvosto päätä sijoittaa uudelleen instituuttia muualle. Instituutti voi tarpeen mukaan perustaa toimistoja muihin paikkoihin tukeakseen työohjelmaansa.

3. Instituutilla on täysi oikeushenkilöllisyys, ja sillä on sellainen toimivalta, joka voi olla tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi ja sen tavoitteiden toteuttamiseksi, muun muassa toimivalta

- a. hankkia ja luovuttaa kiinteätä ja irtainta omaisuutta,
- b. tehdä sopimuksia ja muuntayppisiä sitoumuksia,
- c. palkata henkilökuntaa ja käyttää tilapäistä henkilökuntaa,
- d. panna vireille oikeudenkäynti ja puolustaa oikeudessa,
- e. sijoittaa instituutin rahat ja omaisuus ja

f. ryhtyä muihin laillisiin toimiin, jotka ovat tarpeen instituutin tavoitteiden toteuttamiseksi

WISHING TO ADVANCE and implement universally held norms, values and practices;

AWARE that pluralism presupposes actors and national and international organizations with distinctly different tasks and mandates that cannot be subsumed by others;

REALIZING that a meeting place for all those involved would sustain and advance professionalism and systematic capacity building;

CONSIDERING that a complementary international institute in this field is required.

Article 1

Establishment, location and status

1. The Parties to this Agreement hereby establish the International Institute for Democracy and Electoral Assistance, as an inter-governmental organization, hereinafter referred to as the Institute.

2. The headquarters of the Institute shall be in Stockholm, unless the Council decides to relocate the Institute elsewhere. The Institute may establish offices in other locations as required to support its programme.

3. The Institute shall possess full juridical personality and enjoy such capacities as may be necessary to exercise its functions and fulfill its objectives, inter alia, the capacity to:

- a. acquire and dispose of real and personal property;
- b. enter into contracts and other types of agreements;
- c. employ persons and accept seconded personnel on loan;
- d. institute and defend in legal proceedings;
- e. invest the money and properties of the Institute; and
- f. take other lawful action necessary to accomplish the objectives of the Institute.

2 artikla

Tavoitteet ja toimet

1. Instituutin tavoitteena on
 - a. tukea ja edistää kestäväää demokratiaa maailmanlaajuisesti,
 - b. parantaa ja lujittaa demokraattisia vaaliprosesseja maailmanlaajuisesti,
 - c. laajentaa monipuoluepluralismia ja demokraattisia prosesseja koskevien normien, sääntöjen ja suuntaviivojen tuntemusta sekä tukea niiden täytäntöönpanoa ja levittämistä,
 - d. vahvistaa ja tukea kansallista kykyä kehittää täysi valikoima demokraattisia instrumentteja,
 - e. tarjota tapaamispaikka keskusteluja varten kaikkien niiden välille, joita vaaliprosessit koskevat demokraattisten laitosten luomisen yhteydessä,
 - f. lisätä tietoa ja tuntemusta demokraattisista vaaliprosesseista, ja
 - g. edistää avoimuutta ja vastuuta, ammattimaisuutta ja tehokkuutta vaaliprosessissa demokraattisen kehityksen yhteydessä.
2. Saavuttaakseen edellä mainitut tavoitteet instituutti voi ryhtyä seuraavanlaisiin toimiin:
 - a. vaaliprosesseihin liittyvien verkostojen kehittäminen maailmanlaajuisesti,
 - b. tietopalvelujen perustaminen ja ylläpitäminen,
 - c. neuvojen, opastuksen ja tuen antaminen hallituksen ja opposition, poliittisten puolueiden, vaalitoimikuntien, itsenäisen oikeuslaitoksen ja joukkoviestinten tehtävästä sekä muista vaaliprosessiin pluralistisessa demokraattisessa yhteydessä liittyvistä näkökohdista,
 - d. tutkimuksen sekä tutkimustulosten levittämisen ja soveltamisen rohkaiseminen instituutin vastuualueella,
 - e. vapaita ja oikeudenmukaisia vaaleja pluralististen demokraattisten järjestelmien yhteydessä koskevien seminaarien, työryhmien ja koulutuksen järjestäminen ja helpottaminen ja

Article 2

Objectives and activities

1. The objectives of the Institute are:
 - a. to promote and advance sustainable democracy worldwide;
 - b. to improve and consolidate democratic electoral processes worldwide;
 - c. to broaden the understanding and promote the implementation and dissemination of the norms, rules and guidelines that apply to multi-party pluralism and democratic processes;
 - d. to strengthen and support national capacity to develop the full range of democratic instruments;
 - e. to provide a meeting-place for exchanges between all those involved in electoral processes in the context of democratic institution-building;
 - f. to increase knowledge and enhance learning about democratic electoral processes; and
 - g. to promote transparency and accountability, professionalism and efficiency in the electoral process in the context of democratic development.
2. In order to accomplish the foregoing objectives, the Institute may engage in the following type of activities:
 - a. develop networks globally in the sphere of electoral processes;
 - b. establish and maintain information services; provide advice, guidance and support on the
 - c. role of government and opposition, political parties, electoral commissions, an independent judiciary, the media and other aspects of the electoral process in a pluralistic democratic context;
 - d. encourage research and the dissemination and application of research findings within the Institute's sphere of competence;
 - e. organize and facilitate seminars, workshops and training on free and fair elections in the context of pluralistic democratic systems; and

f. tarvittaessa sellaisiin muihin toimiin ryhtyminen, jotka liittyvät vaaleihin ja demokratiaan.

f. engage in other activities related to elections and democracy as the need arises.

3 artikla

Yhteistyösuhteet

1. Instituutti voi muodostaa yhteistyösuhteita muiden järjestöjen kanssa, mukaan lukien kansainväliset ja hallitustenväliset järjestöt sekä kansalaisjärjestöt, instituutin tavoitteiden edistämiseksi.

2. Instituutti voi myös kutsua sen kanssa samankaltaisiin demokratian rakentamisen tavoitteisiin pyrkiviä järjestöjä strategiseen kumppanuuteen tarkoituksena toimia keskinäisessä yhteistyössä keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä.

Article 3

Cooperative relationships

1 The Institute may establish cooperative relationships with other organizations, including international, inter-governmental and non-governmental organizations, with a view to furthering the objectives of the Institute.

2. The Institute may also invite organisations with which it shares similar objectives in democracy building, to enter into a strategic partnership for mutual cooperation on a medium or long term basis.

4 artikla

Jäsenyys

1. Instituutin jäseninä ovat tämän sopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset.

2. Päästäkseen jäseniksi valtioiden on

a. sitouduttava 2 artiklassa määrättyihin instituutin tavoitteisiin ja toimiin sekä sitouduttava edistämään näitä tavoitteita ja tukemaan näitä toimia sekä avustamaan instituuttia sen työohjelman toteuttamisessa,

b. osoitettava omaa valtiotaan koskevin esimerkein, että ne ovat sitoutuneet noudattamaan oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja demokraattisen pluralismin peruseriaatteita sekä vahvistamaan demokratiaa,

c. sitouduttava osallistumaan instituutin hallintoon ja rahoitusvastuuseen 5 artiklan mukaisesti.

3. Jos jäsen lakkaa täyttämästä tämän artiklan 2 kappaleen vaatimuksia, sen jäsenyys voidaan keskeyttää. Keskeyttämisestä päättää neuvosto kahden kolmasosan enemmistöllä.

Article 4

Membership

1. Members of the Institute are Governments of States Parties to this Agreement.

2. To qualify for membership, States need to:

a. subscribe to the objectives and activities of the Institute, as stated in Article II, undertake to further these objectives and support activities and to assist the Institute to carry out its programme of work;

b. demonstrate, by example in their own State, their commitment to the rule of law, human rights, the basic principles of democratic pluralism and strengthening democracy

c. undertake to engage in the governance of the Institute and share in the financing responsibility, in accordance with Article V.

3. Membership may be suspended for members who no longer meet the requirements of paragraph 2 of this Article. A decision of suspension is taken by the Council by a two thirds majority.

5 artikla

Rahoitus

1. Instituutti hankkii rahavaransa sellaisilla keinoilla kuin hallitusten ja muiden tekemät vapaaehtoiset avustukset ja lahjoitukset, ohjelmien sponsorointi tai projektirahoitus, julkaisut ja muut tulot, korkotulot pääomista, lahjoituksista ja sijoituksista.

2. Jäseniä kannustetaan tukemaan instituuttia vuosittaisilla avustuksilla, ohjelmien sponsoroinnilla, projektirahoituksella ja/tai muilla keinoilla.

3. Jäsenet eivät ole yksin eivätkä yhteisesti vastuussa instituutin veloista, vastattavista tai sitoumuksista.

Article 5

Finance

1. The institute shall obtain its financial resources through such means as voluntary contributions and s by governments and others; programme sponsorship or project funding; publications and other revenue; interest income from trusts, endowments and investments.

2. Members are encouraged to support the Institute by annual contributions, programme sponsorship, project funding and/or other means.

3. Members shall not be responsible, individually or collectively, for any debts, liabilities or obligations of the Institute.

6 artikla

Toimielimet

Instituutti koostuu neuvostosta, neuvoantavasta komiteasta ja sihteeristöstä.

Article 6

Organs

The institute shall consist of a Council, a Board of Advisers and a Secretariat.

7 artikla

Neuvosto

1. Neuvostossa on jokaisella jäsenellä yksi edustaja.

2. Neuvosto kokoontuu kerran vuodessa yleisistuntoon. Neuvoston ylimääräinen istunto kutsutaan koolle, jos yksi viidesosa neuvoston jäsenistä tekee siitä aloitteen.

3. Neuvosto hyväksyy itse menettelytapasääntönsä.

4. Neuvosto

a. valitsee puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa,

b. nimittää pääsihteerin enintään viiden vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia,

c. nimittää instituutin neuvoa-antavan komitean jäsenet,

d. nimittää tilintarkastajat.

5. Neuvosto

a. antaa yleiset ohjeet instituutin työstä,

Article 7

The Council

1. The council shall be composed of one representative of each Member.

2. The Council shall meet once a year in ordinary sessions. An extraordinary session of the Council shall be convened upon the initiative of one-fifth of its Members.

3. The Council shall adopt its rules of procedure.

4. The Council shall

a. elect one Chair and two Vice Chairs;

b. appoint the Secretary-General, for a term of up to five years, subject to renewal;

c. appoint individuals to the Institute's Board of Advisers;

d. appoint the Auditors.

5. The council shall:

a. give the overall directions to the Institute's work

b. tarkastaa instituutin edistymisen tavoitteidensa saavuttamisessa,
 c. hyväksyy vuosittaisen työohjelman ja talousarvion,
 d. hyväksyy tarkastetut taseet,
 e. hyväksyy uudet jäsenet kahden kolmasosan enemmistöllä,
 f. hyväksyy jäsenyyden keskeyttämisen kahden kolmasosan enemmistöllä,
 g. antaa tarvittaessa sääntöjä ja suuntaviivoja,
 h. perustaa tarvittaessa komiteoita ja/tai työryhmiä ja
 i. suorittaa muita tehtäviä, jotka ovat tarpeen instituutin etujen edistämiseksi ja suojaamiseksi.

6. Neuvosto tekee päätökset periaatteessa yksimielisesti. Jollei yksimielisyyteen päästä yrityksistä huolimatta, puheenjohtaja voi päättää äänestyksen suorittamisesta. Äänestys suoritetaan myös silloin, jos jäsen sitä pyytää. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, päätös tehdään annettujen äänien yksinkertaisella enemmistöllä. Kukin jäsen on oikeutettu yhteen ääneen, ja jos ääniä on yhtä paljon, puheenjohtajan ääni ratkaisee. Neuvoston kokousten välisenä aikana päätökset voidaan tehdä kirjallista menettelyä noudattaen.

7. Neuvosto voi kutsua kokouksiinsa tarkkailijoita.

8. Neuvosto nimittää ohjauskomitean, jossa on neuvoston puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa, neuvoa-antavan komitean puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä sen maan edustaja, jossa instituutin päämaja sijaitsee. Pääsihteeri toimii ohjauskomitean jäsenenä tehtävänsä puolesta. Neuvosto voi nimittää ohjauskomiteaan myös muita henkilöitä. Ohjauskomitea valmistelee neuvoston kokoukset ja toimii instituutin etujen edistämiseksi neuvoston kokousten välisenä aikana. Neuvosto voi antaa asioita ohjauskomitean käsiteltäväksi.

8 artikla

Neuvoa-antava komitea

1. Instituuttia avustaa neuvoa-antava komitea, jossa on enintään 15 jäsentä, ja näiden on oltava eri aloja edustavia merkittäviä henki-

b. review progress in meeting its objectives;
 c. approve the annual work programme and budget;
 d. approve the audited financial statements;
 e. approve new Members by a two-thirds majority;
 f. approve suspension of Members by a two-thirds majority;
 g. issue by-laws and guidelines, as required; and
 h. set up committees and/or working groups, as required
 i. and perform all other functions necessary to promote and protect the interests of the institute.

6. The Council shall in principle take decisions by consensus. If no consensus is reached, despite efforts made, the Chair may decide to proceed to a vote. A vote shall also be held if so requested by a Member. Except where this Agreement provides otherwise, a decision shall be taken by a simple majority of the votes cast. Each Member shall be entitled to one vote, and in the case of an equality of votes, the Chair may cast the deciding vote. Between Council meetings, decisions may be taken by written procedure.

7. The Council may invite observers to its meetings.

8. The Council shall appoint a Steering Committee composed of the Council Chair and two Vice Chairs, the Chair and Vice-Chair of the Board of Advisers and a representative of the country in which the Institute has its headquarters. The Secretary-General shall be an ex-officio member of the Steering Committee. The Council may appoint other individuals to serve on the Steering Committee. The Steering Committee shall prepare meetings of the Council and act to further the interests of the Institute between Council meetings. The Council may delegate matters to the Steering Committee.

Article 8

The Board of Advisers

1 The institute shall be assisted by a Board of Advisers of up to 15 members who shall be eminent personalities or experts from a

löitä tai asiantuntijoita. Jäsenet valitaan niiden ammatillisten tai akateemisten saavutusten ja kokemuksen perusteella, joita heillä on instituutin toimien kannalta merkittävillä aloilla, kuten oikeustieteen, vaaliprosessien, politiikan, valtiotieteen, rauhanrakentamisen, konfliktinhallinnan ja kansalaisyhteiskunnan alalla. He toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan eivätkä hallitusten tai järjestöjen edustajina. Neuvoa-antavan komitean jäsen nimitetään enintään kolmen vuoden toimikaudeksi ja voidaan nimittää uudelleen.

2. Neuvoa-antavan komitean jäsenet kutsutaan suorittamaan tehtäviä, joilla vahvistetaan instituuttia ja sen tehtävää sekä parannetaan sen työohjelman laatua ja vaikutusta. Heidät voidaan kutsua edustamaan instituuttia ja osallistumaan sen toimiin muilla tavoin. Instituutti voi järjestää neuvoa-antavan komitean kanssa vuosittaisen foorumin ja järjestää kansallisen ja/tai alueellisen tason kokouksia.

3. Neuvoa-antava komitea valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka ovat myös ohjauskomitean jäseniä. Neuvoa-antavan komitean jäseniltä voidaan erityisesti pyytää huomautuksia ja neuvoja jäsenyysasioista sekä pääsihteerin valinnasta.

wide variety of backgrounds. They shall be selected on the basis of their accomplishments and experience, whether professional or academic, in areas of importance for the activities of the Institute such as the field of law, electoral processes, politics, political science, peace building, conflict management and civil society. They shall serve in their personal capacities and not as representatives of governments or organizations. A member of the Board of Advisers shall be appointed for a term of up to three years and may be re-appointed.

2. Members of the Board of Advisers shall be invited to perform tasks to strengthen the Institute and its mission and to enhance the quality and impact of its programme. They may be invited to represent the Institute and in other ways contribute to its activities. The Institute may organize an annual forum with the Board of Advisers and may also arrange meetings at national and/or regional level.

3. The Board of Advisers shall elect among themselves a Chair and a Vice-Chair who will also be members of the Steering Committee. The members of the Board of Advisers may particularly be invited to comment and give advice on membership issues and on the selection of the Secretary General.

9 artikla

Pääsihteeri ja sihteeristö

1. Instituutilla on sihteeristö, ja sihteeristöä johtaa pääsihteeri, joka on vastuussa neuvostolle.

2. Pääsihteerin tehtävänä on erityisesti

a. toimia instituutin strategisena johtajana,

b. raportoida instituutin toimien toteuttamisesta kokonaisuutena,

c. edustaa instituuttia ulkoisesti ja kehittää vahvat suhteet jäsenvaltioihin ja muihin tukijoihin.

3. Pääsihteeri nimittää instituutin työohjelman toteuttamiseen tarvittavan henkilökunnan.

Article 9

The Secretary-General and the Secretariat

1. The institute shall have a Secretariat headed by a Secretary-General who shall be responsible to the Council

2. The Secretary-General shall in particular:

a. provide strategic leadership for the Institute

b. report on the overall implementation of the Institute's activities

c. represent the Institute externally and develop strong relations with Member States and other constituencies

3. The Secretary-General shall appoint staff as required to carry out the programme of the Institute.

10 artikla

Asema, erioikeudet ja vapaudet

Instituutin ja sen toimihenkilöiden asema, erioikeudet ja vapaudet ovat verrattavissa 13 päivänä helmikuuta 1946 tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien erioikeuksia ja vapauksia koskevassa yleissopimuksessa määrättyihin asemaan, erioikeuksiin ja vapauksiin. Instituutin ja sen toimihenkilöiden asema, erioikeudet ja vapaudet isäntämaassa määrätään päämajasopimuksessa. Instituutin ja sen toimihenkilöiden asema, erioikeudet ja vapaudet muissa maissa määrätään erillisissä sopimuksissa, jotka tehdään instituutin ja sen maan välillä, jossa instituutti suorittaa tehtäviään.

11 artikla

Ulkopuoliset tilintarkastajat

Itsenäinen kansainvälinen tilintarkastusyriitys tekee vuosittain instituutin toimista tilintarkastuksen kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaisesti.

12 artikla

Tallettaja

1. Pääsihteeri on tämän sopimuksen tallettaja.
2. Pääsihteeri toimittaa kaikille jäsenille kaikki sopimusta koskevat ilmoitukset.
3. Pääsihteeri toimittaa kaikille jäsenille tiedoksi 14 artiklan 2 kappaleen mukaisen muutosten voimaantulopäivän.

13 artikla

Purkaminen

1. Instituutti voidaan purkaa, jos neljän viidesosan enemmistö kaikista jäsenvaltioista päättää, ettei instituuttia enää tarvita tai ettei se enää kykene toimimaan tehokkaasti.

Article 10

Status, privileges and immunities

The Institute and its officials shall enjoy status, privileges and immunities comparable to those set out in the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations of 13 February 1946. The status, privileges and immunities of the Institute and its officials in the host country shall be specified in a headquarters agreement. The status, privileges and immunities of the Institute and its officials in other countries shall be specified in separate agreements concluded between the Institute and the country in which the Institute performs its functions.

Article 11

External auditors

A financial audit of the operations of the Institute shall be conducted on an annual basis by an independent international accounting firm in accordance with international auditing standards.

Article 12

Depositary

1. The Secretary General shall be the Depositary of this Agreement.
2. The Secretary-General shall communicate all notifications relating to the Agreement to all members.
3. The Secretary-General shall communicate to all members the date of entry into force of amendments in accordance with Article XIV paragraph 2.

Article 13

Dissolution

1. The Institute may be dissolved, if a four-fifths majority of all Member States determines that the Institute is no longer required or that it is no longer able to function effectively.

2. Purkamistapauksessa kaikki instituutin varat, jotka jäävät jäljelle sen jälkeen, kun sen lailliset sitoumukset on maksettu, jaetaan laitoksille, joilla on samankaltaiset tavoitteet kuin instituutilla, neuvoston päätöksen mukaisesti.

14 artikla

Muutokset

1. Tätä sopimusta voidaan muuttaa äänestyksessä kaikkien sen sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä. Ehdotus tällaisesta muutoksesta on jaettava vähintään kahdeksan viikkoa etukäteen.

2. Muutokset tulevat voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin kaksi kolmasosaa sopimuspuolista on ilmoittanut tallettajalle, että ne ovat täyttäneet kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämät muodollisuudet muutosten suhteen. Sen jälkeen muutokset sitovat kaikkia jäseniä.

15 artikla

Irtisanominen

1. Tämän sopimuksen jokainen sopimuspuoli voi irtisanoutua siitä. Sopimuspuolen, joka haluaa irtisanoutua tästä sopimuksesta, on annettava asiasta kirjallinen ilmoitus tallettajalle kuusi kuukautta ennen virallista irtisanoutumisilmoitustaan, jotta instituutti voi tiedottaa asiasta muille tämän sopimuksen sopimuspuolille ja käynnistää tarvittaessa keskustelut asiasta.

2. Virallinen päätös irtisanoutumisesta tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin asiasta on ilmoitettu tallettajalle.

16 artikla

Voimaantulo

1. Alkuperäinen instituutin perustajajäsenten välinen sopimus oli avoinna allekirjoittamista varten valtioille, jotka osallistuvat Tukholmassa 27 päivänä helmikuuta 1995 pidettyyn perustamiskonferenssiin, ja se tuli voimaan 28 päivänä helmikuuta 1995.

2. In case of dissolution, any assets of the Institute which remain after payment of its legal obligations shall be distributed to institutions having objectives similar to those of the Institute as decided by the Council.

Article 14

Amendments

1. This agreement may be amended by a two-thirds majority vote of all the Parties to it. A proposal ndment shall be circulated at least eight weeks in advance.

2. Amendments will enter into force thirty days after the date on which two-thirds of the Parties have notified the Depositary that they have fulfilled the formalities required by national legislation with respect to the amendments. It shall then be binding on all Members.

Article 15

Withdrawal

1. Any party to this Agreement may withdraw from it. A Party wishing to withdraw from this Agreement, shall give written notice to the Depositary six months in advance of its formal notification, to allow the Institute to inform the other Parties to this Agreement and to initiate discussions as required.

2. A formal decision to withdraw shall become effective six months after the date on which this has been notified to the Depositary.

Article 16

Entry into force

1. The original agreement between the founding Members of the Institute was open for signature by States participating in the Founding Conference, held in Stockholm on the 27th February 1995, and entered into force on the 28th of February 1995.

2. Perussäännön 7 artiklaa muutettiin 14 artiklan (tuolloisen 15 artiklan) mukaisesti. Muutos tuli voimaan 17 päivänä heinäkuuta 2003.

17 artikla

Liittyminen

Mikä tahansa valtio voi milloin tahansa ilmoittaa pääsihteerille pyyntönsä saada liittyä tähän sopimukseen. Jos neuvosto hyväksyy pyynnön, sopimus tulee voimaan kyseisen valtion osalta kolmenkymmenen päivän kuluessa sen liittymiskirjan tallettamispäivästä.

2. Article VII of the Statutes was amended in accordance with Article XIV (then Article XV). The amendment entered into force on 17 July 2003.

Article 17

Accession

Any state may at any time notify the Secretary-General of its request to accede to this Agreement. If the request is approved by the Council, the Agreement will enter into force for that State thirty days after the date of the deposit of its instrument of accession.